

POKYS OMYL

ANNA SZABÓ T.

Preložila Renata Deáková

ZELENÝ KOCŮR

EDÍCIA PEVNÝ BOD

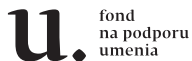
ANNA SZABÓ T.

Pokus – omyl

**ZELENÝ[®]
KOCÚR**

Z maďarského originálu Szabó T. Anna: Töréleteszt (Magvető, 2016).

Publikáciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

We acknowledge the support of the Petőfi Literary Museum (Hungarian Books & Translations Office) for this translation.

Zodpovedný a jazykový redaktor: Karol Chmel

Translation © 2020 Renáta Deáková

Redaktorka edície Renáta Deáková

Copyright © Anna Szabó T. 2016

Slovak translation rights arranged with Magvető Publishing, Budapest

Slovak edition © 2020 by Vydavateľstvo Zelený Kocúr s. r. o.

www.zelenykocur.sk

Grafická úprava: Design Amorandi

Návrh obálky: Tibor Hrapka

ISBN 978-80-89761-63-0

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat alebo ukladať vo vyhľadávacom systéme ani byť prenášaná v akejkoľvek forme či akýmkoľvek spôsobom elektronicke, mechanicke, kopírovaním, nahrávaním alebo iným spôsobom rozširovaná bez predchádzajúceho výslovného písomného súhlasu vydavateľa.

obsah

Origo.....	5
Matka piatich detí.....	8
Dlaň a mesiac.....	10
Cháron.....	13
Torta a hrob.....	17
Sterilný zápal.....	21
Divadelný bufet.....	26
Cruelty free.....	30
Čipky.....	48
Jolana.....	52
Dávaj pozor.....	56
Tajomstvo dobrého manželstva.....	60
Tyrkys.....	64
Veronka a norka.....	68
Bábätko maličké.....	76
Aby sa aspoň čosi dialo.....	79
Kajfáš a zlaté črievice.....	83
Pasca na zajace.....	93
Dieťa z kameňa.....	97
Dávna žena.....	103
Teta.....	110
Trhavina.....	114
Jarný vánok.....	118
Plyš.....	121

Rekreácia.....	125
Porcelán.....	130
Diaľnica.....	143
Prvá.....	146
Piata.....	149
Banková lúpež.....	153
Zarieknutá.....	156
Julika.....	160
Ozvena.....	164
Párová terapia.....	168
Bandika.....	172
Bez mena.....	176
Kyklop.....	180
Útek.....	184
Netopier.....	187
Adventné strašidlo.....	190
Vlastný priestor.....	194
Rúž.....	198
Kristínino šťastie.....	201
Krv.....	209
Triptychon.....	214
Mesiac.....	217
Ja sama.....	223
Tágo a bludička.....	227
Tank.....	235

Origo

Tela niet. Len pohyb, voda a vzduch. Načisto sa v nich rozplynúť. Nebyť. Len cieľ, horúce špičky prstov a chladný kameň, rýchlo ako elektrický prúd v drôte, ako prúd vo vode, s istotou ako padajúca kvapka, rútiaca sa skala. Voda zurčí, hučí, puká, bez otázok, bez odpovedí, bez vôle, musí to byť. Jestvuje len jediný bod, koniec všetkých koncov, začiatok všetkých začiatkov, z jediného bodu vyviera aplauz z tribúny, do jediného bodu udiera ohlušujúce búšenie srdca, rozbíja priestor a delí čas, na to, čo bolo a na to, čo je. Jestvuje len nič, alebo víťazstvo. Tela niet.

Niet. Sú len čierne plavky, priliehajúce čierne plavky, vydrežovaná pleť, chlad, nevrle nervy, disciplína disciplíny. Telo nevidno, ako nevidno pod kožou krv. Ruky, nohy, svaly, len do cieľa, dychčanie, len do cieľa, črevá, žalúdok, maternica, pľúca, len do cieľa, horúčka a zimomriavky, nič, len ten bod. Všetko sa rozhodne v hlave, ale v čej hlave? Prekonať sa, vykročiť, vystrieť, dosiahnuť, pridať, to je naša dcéra, tam na čele, áno, už to má, takmer, víťazstvo máme v suchu, kto my? Kto sa tam drží, kto dvíha holú hlavu chrobáka, kto z horkého

praživlu, po koho tvári stekajú kvapky vody ako slzy, kto to je? Má len meno. Len krk, na ktorý zavesia medailu, len masku na stupienku víťazov, v prázdnote zaburáca hymna, dokázali sme to. Kto?

Pevné stehno, napäté sťa nerv tetivy na luku, rame-
no pripravené na útok, chystá sa zas, na čo? Vonku sú
len otázky, vo vode odpovede, výstrel kovových bublín,
závity hlavne, svetelná struna, zasyčíš, umrieš, ešte než
hlesneš, umrieš, než sa narodíš. Voda ťa unáša, ak s ňou
splynieš, letíš prúdom, údom, dom, bez krídel, bez tie-
ňa, bez hmoty, bez myšlienok. Čo chceš? Si vôľa, nie si.
Do cieľa. Dorazíš. Sa.

Dvanásť rokov nič iné, len voda. Boľavé ramená, pev-
né plecia, vyholené ohanbie čpejúce chlóróm, prsia,
chladné medúzy, jemne sa liepajú na svalstvo, načo, ani
vo vystrelenej guľke niet nehy, v hlavni plameň, výbuch
pušného prachu, záblesk výstrelu, lesk, chladná ortuť,
žilami sa rozprúdi nič. Pred cieľom je len nič, v ňom
všetko, život aj smrť, v jedinom okamihu.

Túžby niet. Prázdny hrudný kôš, privretý zrak, v dla-
niach len voda, v pľúcach len vzduch, v ústach prehl-
nutý plač, hukot v ušiach, stále sama, nikdy nie je ko-
niec, stále tam a späť. Prostriedok, bez hniezda, stále
mokrú, stále čistú, vyplavil sa z nej med, v maternici
žblnká voda, vystrelená guľka. Pohľad okuliarov, prilie-
hajúci čierny dres, tesný, vzdorujúci, tesný.

V noci, keď. V noci, keď je sama. V noci v hoteli, stá-
le v hoteli, v ligotavej prázdnej posteli. Náhle ako prúd
v drôte, horúce špičky prstov, v jedinom bode, v jedi-
nom bode nájde všetko. Vzduch, vzdych, voda na po-
kožke, ortuť v žilách dymí, vybuchuje, vyženie z hniezda

čas s privretými očami. Chlad a teplo, sem a tam, tam
a späť, tam a späť, tam a späť. Iba cieľ, iba cieľ, iba cieľ.
Iba telo.

Matka piatich detí

Aby sa čosi dialo. V tomto dusne. Vstanem, kŕmim, jedia, pozametám, umyjem, vyprášim, pozbieram, podám, vzdám, zaraz všetko, škriabe ma v krku, výkrik, celý deň, ako mi je dobre, usmievam sa, zaškerím sa v predsieni do zrkadla. Neplač, moja, všetko bude dobré, to prejde, dám ti pusku, nemláš autíčkom bračeka, nevidíš, že ho to bolí? Bolí. Vidím za mäsom kosť. Vrchím ako vlčica, keď zbieram rozhádzané topánky, klopkajú, sklappnú, čeľuste.

Kosť škriape o kosť. Poznám všetky. Som lekárka, bola som lekárka. Chirurgička. Kedysi. Držím sa toho, na čo som prisahala, nedodržím, svoje záväzky voči svojmu mužovi, a voči svojim deťom, tým, čo sú na mňa odkázaní, rovnako oddane, s rovnakou odovzdanosťou sa budem starať a opatrovať každého človeka, svoje znalosti z oblasti utierania zadkov, miešania zápražky a drhnutia dlážky budem stále zdokonaľovať a udržiavať na vysokej úrovni, so svojím mužom budem žiť ako svätica, budem prať jeho gate, žehliť košeľe, variť večere, nikdy ho neopustím, uspokojím sa s ním, po nociach,

keď sa bude navracat' zo svojej nenahraditeľnej práce domov, budem svojím telom slúžiť jeho potrebám, plač svojich detí v noci vnímať nebudem, len potom vstanem, nadojčiť, upokojiť, pokolísat', poprebaľovať, pozakrývať, keď môj muž a pán zaspí.

Som lekárka, robiť viem, pomoc aj tak nemám. Lebo veď načo. Áno, som celý deň doma, mám čas vzlykať v noci do perín, mám čas zvracať od vyčerpania do záchoda. Som na to zrodená, vravia, počujem, čuším. Záhlavie, nález, správa. V nose mám smrť, pach formalínu. Medzi prstami cítim skalpel, viem, ako sa reže, poznám hranicu medzi životom a smrťou, viem, koľko váži srdce. Režem, sníva sa mi v noci. Vidím potme krv, keď otvorím oči. Bubienok búši. Nikto. Nič. Ja. Nikto. Nič. Srdce je čvachtavé, pľúca mäkké, pokožka pod tlakom pružná. Režem, sníva sa mi. Túžim. Súžim. Som ako britva. Britká.

Dlaň a mesiac

Róza má štyridsať. Keby ju nepostretla táto nová, nečakaná láska v osobe mladého kaderníka, nazdala by sa, že si nezvratne zničila život, keď sa ako devätnásťročná zamilovala do hostujúceho zahraničného profesora na univerzite a porodila mu dieťa. Nemala pripustiť, aby otec vzal svoju trojročnú dcéru do Los Angeles. Róza uverila, že to bude pre dcérino dobro, veď sama ju nemala šancu vychovať. Pustila ju teda do blahobytu – a od tej chvíle nemala nikoho.

Billovi ani nenapadlo vziať so sebou aj ju. Mal rodinu, prirodzene, – ale tým sa nikdy ani netajil. Mal na prste obrúčku aj vo chvíli, keď Rózu prvý raz pohladil. Stalo sa to po prednáške, keď dievča zostalo v aule ako posledné, aby sa na čosi spýtalo. Profesor sa jej miesto odpovede zahľadil hlboko do očí, a svojou horúcou dlaňou pohladil pokožku nad tričkom a palcom nahmatal v priehlbine kľúčnej kosti divo pulzujúcu žilku. Dotyk bol zároveň nežný aj neľútostný. Viac sa vtedy nestalo, no Rózu to celkom zmiatlo a od tej chvíle už sama robila všetko preto, aby vzbudila mužovu pozornosť. Nebola naivná, len nevinná. A po prvom dotyku celkom stratená.

Pominúť sa, minúť sa – prekliatie jej života. Vždy sa obetovala pre druhých, úporne a urputne hľadala lásku, aby ju mohla znova stratiť. Bill ju zrejme mal rád, hoci sebeckým a svojským spôsobom, a neskôr ju mali radi aj starci v domove, kde sa zamestnala potom, čo odišla z univerzity. Len jej dcéra ju nemá rada – možno z pomsty za to, že jej dovolila odísť.

Keď ju prvýkrát v Amerike navštívila, Rózu takmer zabila samota a bolesť. Najpamätnejší zážitok jej života je noc, keď sa o štvrtej nadránom vznášala v bazéne. Vy-
bavuje si ju presnejšie ako detskú tvár svojej dcéry. Dievča malo vtedy osem rokov a Róza ho viditeľne nudila, pohrdalo ňou za to, že nevie ani len jazdiť na koni. Luciu, vlastne vtedy už Lucy zaujímali len rodokmene koní, ohlávky, sedlá a skákanie. Svoj materinský jazyk už zabudla, nevedela povedať ani mama. Odpúťali sa od seba.

V ten deň sa aj Róza odpútala od sveta. Zdalo sa jej, že sa na ňu nikto nedíva, že ju nikto nevidí, ani ľudia, ani Boh. Nebo je široké a prázdne, len Mesiac sa nad ňou na oblohe a pod ňou vo vode vznáša ako želatínová medúza, slizko sa dotýka jej nôh, nie nepriateľsky, len nekonečne ľahostajne. Vtedy pocítila, že ak nechce umrieť, musí sa tej ľahostajnosti prispôbiť. Vedela, že nech by teraz urobila, alebo chcela, alebo túžila po čomkoľvek, alebo keby sa čo i len pohla, v tom okamihu ju rozdrapí zdvojená prázdnota. Pukne jej srdce, telo jej stiahne voda a čo zostane: bolesť, horkosť, túžba, všetko sa vznesie do výšok ako vzdušný vír. Pohlť ju prázdno medzi planétami.

Cítila: výšiny čakajú na svoju obeť. Nesliedia lačne ako dravý vták, ale mocne a neľudsky ako kraj, ako ho-

rúce a pusté končiare. Ako čas nad krajinou, ktorý v neznesiteľnej horúčave za fičiaceho vetra strávi rovnako semená aj kosti, a ľahostajne miesi prach.

V tú noc sa Róza vytrhla sama zo seba. Nepripadalo jej čudné, že sa videla zvrchu, z vtácej perspektívy, ako sa nahá vznáša s naširoko otvorenými očami, s tvárou bez výrazu na čiernej lesklej hladine vody s mesiacom.

Dívala sa na seba a ničomu nerozumela. Vznášala sa. Temné nebo, tmavá voda. Ostrá, nekonečná, nedozerná pustatina. Duša videla zem. Vtom pochopila. Čo je oproti tomuto jej bolesť, ako by sa jej nepomenovaná a bezvýznamná samota dala prirovnať k tejto nekonečnej ponurosti. Aj bolesť je ako voda a ako svetlo: jestvujú. Človeka k nim vôbec netreba. Pochopila, že sa musí stať ničím, ak nechce zaniknúť. Musí byť prázdna, aby prázdnota nemala viac nad ňou moc.

Privrela zrak. Nechcela umrieť. Musela sa len rozhodnúť, lebo keď oči znova otvorila, zasa videla nebo zdoľa. Svoje uvoľnené telo odovzdala vode, svoj zahmlený pohľad opojnému jasnejúcemu nebu a pomaly zhlboka vydýchla. Vzdala sa svojho smútku. Vzdala sa vtedy celého svojho života – nech si letí, nech sa odviaže. Nech si umrie, ak to treba, aby sa dalo žiť.

Vďaka tomu sa znovuzrodila. Aj Luciu odvtedy ľúbila bez toho, aby sa na ňu ďalej upínala. Na všetko sa dívala cez sklo, akoby už stále chcela ostať mimo sveta. Dvanásť rokov sa jej nikto nedotýkal z lásky – a teraz predsa, zjavil sa ten mladík, toto oduševnené takmer ešte chlapča. Ktoré si vybrala ona. Ktorému ona s nástojčivou nehou priložila na krk dlaň. Áno, teraz začne všetko odznova. Znova porodí dieťa. Ale nie jemu. Len od neho.

Cháron

Ostrý zápach čistiacich prostriedkov, klzká dlážka, pacienti prichádzajú z dažďa, kvapká im z kabátov, z dáždnikov, z vlasov. Vonku je ešte tma, novembrové svitanie, vnútri ostré svetlo neónov, jedna z rúr pulzuje a vibruje ako nerv pod okom uja, čo obsluhuje výťah. Ujo z výťahu sa volá Jožko, sedí na hokerlíku, prežúva žemlu s diétnou salámou a myslí si, že keby sa konečne raz mohol poriadne vyspať, keby raz nemusel vstávať o štvrtej, aby sa sem priviezol vlakom načas, možno by to tikanie nervu prestalo. Pravda ešte lepšie by bolo, keby stále žila jeho žena, aby mohli zasa chodiť do práce spolu, ona do čistiarne a on sem, cestou by sa nezhovárali, ani vo vlaku, ani v autobuse, ale niekto by pri ňom predsa bol, mal by teplú kávu a v posteli teplé ženské telo, nielen plesňou páchnucu chladnú plachtu, dýchanie, nielen tikanie nástenných hodín, a zvuk kamiónov prechádzajúcich po hlavnej ulici obce za žalúziami. Zasa čosi, nielen to nič, nielen stále to isté, nielen dokola nekonečná, smutná procesia pacientov, hore a dolu, dnu a von, bez prestávky, celé hodiny, celé dni, celé roky.

Vonku, za sklenými dverami so škripajúcimi brzdami zaflekuje auto, ktosi zastane presne pred nemocnicou, na tom najzakázanejšom mieste, vrátnik skočí na nohy, aby naňho zakričal, ale dvere auta sa rozletia. Pod vnútorným svetlom v aute vidieť, ako z neho šofér vytrieľi, náhle rozcapí dvere na opačnej strane. Súka sa z nich zhrbená, ubolená žena so strapatými vlasmi, klesne na kolená, rovno do mláky, zjojkuje. Aj vrátnik je už vonku na daždi, dvaja ju zo zeme stavajú na nohy, ťahajú nahor po schodoch, vchádzajú, dvíhajú ju pod pazuchami, vlečú, nesú kviliacu ženu. Auto nechajú s bežiacim motorom a otvorenými dverami vonku na ulici.

Na vlhkom linoleu čiara krvi, žena chrapľavo jajká. Ujo Jožko strčí zemľu do vrecka, vstane, tí dvaja sú už pri ňom, žena sa drží za brucho a kričí: Už je to tu! Ach! Nie! Vrátnik len kývne, a ujo Jožko preberá ženu, vzápätí už stláča gombík, na druhé poschodie, vrátnik vyskočí, ešte než sa privrú dvere výťahu počuť, ako volá za upratovačkou. Aj dlážka výťahu je celá od krvi, žena modrie, v čipkovanej nočnej košeli, po holom stehne jej steká červená čiara, už má vonku hlavičku, kričí, ale vtom sa otvárajú dvere, vrátnik asi niekomu zavolať, lebo sestrička prichádza s nosidlami, položia na ne ženu, tlačia ju do pôrodnej sály, muž ju drží za ruku, všetko bude v poriadku, všetko bude dobré, všetko bude dobré.

Ujo Jožko sa díva na svoj plášť, krvavé škrvny sú len na spodku, kam sa žena oňho pritísla, ale vyprať si ich nemôže, musí sa vrátiť do služby, nazad na hokerlík, o chvíľu začnú chodiť a chodiť a ďalší a ďalší, detúrence a rodičia a umierajúci a lekári a návštevy, a zasa ich bude treba voziť, opustiť svoje stanovisko nemôže. Sadne

si nazad na miesto, okraj pláštá zahne, možno ho tak zakryje, vytiahne si nedojedenú žemľu, zahryzne sa do nej, až potom potlačí gombík P.

Sotva sa zvezie nadol, hneď sa dnu nahnú štyri sestričky, veľmi sa čomusi chichocú, voňajú mydlom a dezodorantom, sála z nich teplo spální. Ujo Jožko sa pokúša zavtipkovať, ale nepočujú ho, za tie roky si naňho zvykli, už ho nevnímajú, len jedna z nich mu povie, aby jej nezabudol doniesť noviny, ujo Jožko poslušne prikývne, díva sa na sestričkine ruky, na jej horúce mäkké dlane, ako gestikulujú, ako sa jej na nechtoch lesknú bodky perlete.

Na štvrtom nastúpi starenka, alebo skôr príznak, je priesvitne chudá, má tvár smrtky, prázdny pohľad, ujo Jožko okamžite pochopí, prečo tu bola, na svitaní jej ktosi umrel, ale ako tu mohla zostať celú noc? Kto jej čosi také mohol dovoliť? Starenkina tvár je strohá. Ani ujo Jožko nič nepovie, len mykne plecóm a zo srandy ju zavezie do suterénu. Keď sa dvere otvoria, gestóm ruky ju posúri, aby vystúpila, potom sa díva, ako tmavá postava vykročí do šera chodby smeróm k prosektúre, netuší, kde je, nevie, kto je. Veď jej azda niekto schody ukáže. A keď nie, aj tak dobre.

Výťah volajú na druhé, na kardiológii stojí mladé dievča, ťuká do mobilu, musí ho osloviť, tak kam to bude? Dievča naňho nepozrie, len z reflexu kukne do zrkadla, má jasné, belasé oči, zaliate slzami, na strechu, povie, teraz hneď! Ujo Jožko sa uškrnie, tam sa nedá, slečna, najvyššie poschodie je šieste. Tak na šieste, povie dievča, ujo Jožko si náhle spomenie, že na druhóm sa už dieťa iste narodilo, aj to bude určite dievča, a tiež takéto

sprosťé, ako toto, čo si neváži, čo má, ten svoj banálny holý život, mal by jej čosi povedať, lenže čo, možno by sa mohol spýtať, či by radšej nechcela odísť s ním? Aj to by bolo lepšie ako nič. To je fuk. Načo. Stlačí šestku, pod okom mu zasa začne poskakovať koža, pritisne na ňu dlaň, aby si dievča nič nevšimlo. Nikto viac nenastúpi, dievča sa v zrkadle díva na seba, na šminky, ako jej stekajú z očí, v ruke jej visí mobil, bliká na ňom nová správa, na displeji mačka s ružovým srdiečkom. Slečinka, na okamih sa predsa ozve ujo Jožko, vstane zo šamlíka, no keď sa pohne, dievča si všimne jeho oči s krvavými vlásočnicami a zakrvavený plášť. Mykne tvárou, nezračí sa v nej strach, skôr chladný odpor, pootvorí ústa, ale zvuk nevypustí. Výťah hegne, zastane, dievča nečakane pustí mobil, ten ťukne o dlážku. Ujo Jožko sa za ním zo zvyku zohne, no dievča zatiaľ vyskočí z kabínky a uteká po chodbe. So sklonenou hlavou trieli ku schodom, oboma rukami vrazí do sklených lietačiek, tie sa rozčapia, beží, beží, beží, čižmy jej plieskajú ako utíchajúci tlkot srdca.

Torta a hrob

Dievčatku siaha burina až po ústa. Keď beží s palicou v ruke, hladia ju horké, hebké lístočky, pokožka jej brní. Už zbadala čistinku pri jame pieskoviska, v lúčoch slnka kmitajú obrovské lumoky, vybehne spomedzi šťaveľu, švihne medzi ne, rozletia sa a znova sa vrátia. Odkedy stará mama zomrela, v záhrade ešte nebola, dnes sa tu hrá odvtedy po prvý raz. Včera večer, keď ju sem konečne zasa priviezli, nestihla už viac, len vytrhať a povyhadzovať z pieskoviska burinu. Pod odkväcnutými listami sa čosi černie. Dievčatko sa prikloní, díva sa, štuchne doň ukazovákom, je to slizké a rapavé, slimák, lenže bez domčeka. Možno už nežije. Strčí pod neho paličku, odhodí ho, utrie si ruku do sukničky.

Vtom zbadá bábiku. Včera ju tu zabudla, lenže v noci pršalo, bábikina košieľka je celá zablatená, do jej otvorených úst natiekla voda. Joj, ty nešťastnica, zvolá, tak ako kedysi stará mama a strhne z nej šaty. Bábika sa prihlúplo usmieva, sklené oči zízajú do neba. Dievčatko jej stlačí holé bruško, ale bábika nezaplače. Z hrude počuť len akési chrčanie, ktoré nie a nie prestať.

Bábika sa pokazila. Bábika je zlá. Dievčatko si ju privinie, kolíše, trasie ňou, stačí, dosť už, prestaň konečne! Mechanický zvuk je monotónny ako bzučanie hmyzu. Náhle ju pustí, bábika padá do piesku, hlas zoslabne, je pisklavejší, ale stále neustáva.

Dievčatko si čupne, obráti sa chrbtom, začne sa hrať v piesku, palicou vyrába tortičku, nechce myslieť na bábiku. Skúša si pospevovať, ale jej hlas sa zlomí, lebo každým kúskom svojho tela načúva útrpnému pišťaniu, akoby kdesi plakala strápená jesenná osa. Piesok je chladný, vonia zeminou, slimákmi. Chrbtom ruky si utrie nos, pach blata jej pripomenie cintorín, kde teraz leží starká. Dáva sa na štvorec torty, iste tiež tak chutí. Nie, nie je to torta, je to hrob.

Natrhá kvety, nastrká ich do piesku, pritom sa dotkne žihľavy, spočiatku si to nevšimne, no potom ju ruka začne páliť a bolieť. Strčí si ju do úst, pod zubami jej zaškrípe piesok. Vyplúje ho, ruku strčí do kôpky, najprv chladí, potom drsne driape, páli ešte viac. Bábika kvíli, dievčatko na ňu pozrie, uškrnie sa. To kvôli nej ju bolí ruka. Je to jej vina! Oboma rukami začne hrabať, pritom sipí bábike: čuš, sama si za to môžeš, sama si za to môžeš, hanbi sa. Keď už je jama dosť hlboká, vloží do nej bábiku, zahrabe ju. Jedna ruka, tá s červenou retiazkou, stále trčí zo zeme. Dievčatko z nej stiahne náramok, natiahne si ho na zápästie, vtisne bábike ruku do piesku, rýchlo na ňu nahrabe kopček, riadne ho pritlačká a do stredu zapichne palicu, je udychčaná. S hlavou naklonenou nabok načúva, konečne, je ticho.

Plač siaha žene po ústa. Horký, horúci. Prilepí si naň dlaň, nedovolí mu vybuchnúť. Sedí v záhrade, ktorú od detstva dôverne pozná. Dobré že je teraz sama, jej manžel sa vráti až zajtra, lenže on aj tak nevníma toto výročie; žena si vyrátala potajme už celkom na začiatku, kedy bude musieť ísť do nemocnice, predstavila si, že bude predpoludnie, bude svietiť slnko, a ona poprosí, aby zatiahli závesy, aby ostré svetlo dieťatku nesvietilo do očíek.

Malo by práve rok. Nestihla sa ani rozlúčiť, spomína si len na tmavý flak na obrazovke, a na lekára, ktorý ju neobvykle dôverne objal a povedal, že mu je to veľmi ľúto, ale zárodok v dutine maternice odumrel. Akoby hovoril o nejakom žabiatku. Pritom to malo byť dieťa, malo mať meno, nohavice, lopatku do piesku, život. Takto nemá ani svoj hrob, zostala po ňom len spomienka, spomienka na hrdosť, na dávno očakávané prvé dieťa, splodené radosťou na svadobnej ceste, čo sa muselo zaraz roztrúbiť, a spomienka na zdesenie z prvého tehotenstva, o ktorom nikdy nikomu nepovedala.

Bála sa, že sa jej život skončí, že odteraz nastúpi ten nekonečný plač, akým plakávali jej mladší súrodenci, nočné vstávania, utešovanie, výmena plienok, plachiet. Mala strach, že jej prischne úloha opatrovníčky, ako jej starkej, ktorá v tejto záhrade prežila vojnu a biedu, a sama vychovávala svoje štyri vnúčatá. Áno, veľmi sa bála, v noci sa budila celá spotená, cez deň bola šťastná a na sen, v ktorom počula plač dieťaťa spod zeme, nemyslela. Tento strach v nej v istú noc zabil zárodok, to je celkom isté. Zomrel, lebo ho od seba odsotila, ešte než by sa bol narodil.